

RENOVACIÓ

periòdic quinzenal d'esquerres

director: Salvador Artísó

redacció i administració:
revolució, 1 (baixos)

número solt 15 cèntims

dels articles publicats
son responsables llurs autors

EDITORIAL

RENOVACIÓ

EL nom que ha estat escollit per aquest periòdic de lluita ciutadana, constitueix el lema de la nostra actuació. Renovació és el mot singular de l'època, que amb nou lletres, ho representa tot.

Així com des de l'irrupció germànica fins al segle onzè, constituï el període de la teocràcia, des de el segle onzè al quinzè, el de l'aristocràcia, i el del quinzè al dinovè l'edat de la monarquia, el segle vint representa l'època de la democràcia autèntica. Per arribar a l'efectivitat d'aquesta corrent, per assolir aquesta brillant superproducció ciutadana, cal, abans que tot, renovar l'ambient que ens ofega, superar les cadenes que ens oprimeixen fins al coll, i els obstacles tradicionals que esterilitzen les nostres accions i malogren les pròpies esperances.

Revolució no és un moviment de força; és un moviment de renovació, declarava amb justesa, Emili Castelar. I és precisament per això que, sobretot les noves generacions, vivim a l'escalf de l'ideal revolucionari, no precisament per un instint crònic de rebel·lió i protesta, sinó precisament per un delit de conservació. Encara que sembli una paradoxa, és evident que els conservadors d'avui, són els més formidables revolucionaris. Volen conservar el desordre que existeix arreu del món, tot formulant per sistema, la seva rotunda oposició quan es tracta de deixar pas lliure a les aspiracions noves i impulsives.

Les societats creixen i es desenvolupen com els homes. Potser més intensament encara. I com sigui que la seva creixença topa amb rèmores i obstacles, que volen evitar la seva lògica manifestació, per això es fa impossible la convivència que deu existir entre l'autoritat i el poble, perquè l'una frena abusant dels ressorts que uns preceptes li concedeixen, i l'altre avença pel seu camí natural.

Cada època creu que la seva lluita és la més important de totes. En aquesta època nostra, més que mai, la veritable creença és la llibertat, tractant-se de la llibertat legítima, no d'aquest espectre que hom preten denominar amb el mateix nom. La llibertat no ha estat mai una paraula buida de contingut, no ha estat una abstracció, encara que n'hagin fet una abstracció; és la concreció de la vida dels pobles, és una veritat pràctica i tangible. Quan una idea ens obsessiona cal deixar-la créixer, sense anar contra d'ella sistemàticament. I en aquest temps les idees de llibertat i democràcia han fet una creixença singular i definitiva, sobretot després de les experiències hagudes amb el virus violent de les dictadures, pedra de toc de la consciència col·lectiva. Es precisament per aquest motiu que el desig irremeiable de renovació ha de produir tard o d'hora un coronament definitiu i redimible.

J. M. LLADÓ FIGUERES

Indiscrecions

Els «bibelots» de la Lluisa

En un article (?) de *El Pirineo* firmat per una tal Lluisa llegim una sèrie d'esgarribs dels salons de ball de casa nostra.

Diu de primer antuvi, que a l'entrada al ball ningú va reparar en elles (això li deu coure) a excepció d'algunes amistats.

Sembla que la tal Lluisa va escandalitzar-se d'un trajo disfraç (encara que ella no vulgui) que volia similar un bibelot.

Acaba dient que els que abans nomenaven homes, avui són la majoria afeminats.

Com a comentari direm, que el local a què es refereix la Lluisa, el podrà nomenar massa familiar, mes no indecent, pel sol fet de que desmereix la bona reputació de la seva acompanyant i amics que la convidaren. En quan a afeminats, nosaltres, com a homes (ara com abans), estem disposats a demostrar a la Lluisa que no som com ella creu.

Eleccions el dia 12 d'Abril

Amb aquest són ja tres els governs i en un període de set anys que anuncien eleccions properes; s'assenyalen dates, però, no s'arriben a fer.

Ara el nostre govern nou ens participa que es faran el dia 12 d'abril, sense dir, però, de quin any.

No ho creiem ni ho creu ningú fins que es vegi.

“No hi ha mal que per bé no vingui”

Per dolenta que sigui una cosa, sempre té quelcom de bò.

Les empreses gràfiques d'Espanya ara poden portar en els seus rotatius els retrats dels components del govern sense haver de fer cap despesa

Aquest número ha passat per la censura

per clixé; no els ha donat altra feina que la de regirar l'arxiu fotogràfic del passat segle.

Segurament que seran els únics que n'hauran tret quelcom de bo,

L'Arca de Noé

Per a poguer formar un ministeri s'ha hagut de recorre als mateixos mitjans emprats per Noé per a poguer repoblar el món, després del Diluvi.

L'arca, aquesta vegada, ja estava a punt (al ministeri de l'Exèrcit) i totes les races i espècies que sostenen la monarquia hi són representades.

Ara només manca veure el dia del «diluvi» que s'apropa si es salvarà l'arca amb els seus ocupants o si serà a l'inversa, ja que, aquest cop no se sap si les ires estan concentrades contra els de l'arca o contra els de fora, doncs, sembla que no hi hagut cap «revelació» de l'altre barri que ho anunciï als mortals.

Si queden els de l'arca és la fi del món, puix, no el tornaran pas poblar. Són massa vells.

A. CLARIT

Llegiu i propagueu

“renovació”

DE POLITICA LOCAL

Sembla tantmateix que el dia 12 d'abril hi ha el propòsit de fer eleccions municipals. Ja era hora.

No cal dir com es nota l'activitat dels ex-polítics en la espectació de tornar a regir a la casa de la vila, on hi tenen el cor, el sistema exhibitiu i el «modus vivendi».

Polítics (?) que a preu de ferro vell foren cars, es posen a la disposició del poble, si no en pública subhasta, amb intrigues de casinet, visites intempestives a nous polítics (encara que vells senyors Esteves) pregonant arreu un nou ideal profitós i en benefici de la vila, o un canvi de camisa fora de tó, que encaixa, però, amb la seva barra i conveniències particulars. En tenim d'altres també, ex-aspirants a conceller, derrotats en els sufragis sempre que han presentat la seva candidatura, famolencs d'exhibició i d'imposar el seu absolutisme;

aquests també fan la seva política d'alerant un càrrec consistorial a base de desacreditar la candidatura esquerrista que encara no coneixen i prenent arribar a una unió casinista per a contrarrestar l'embat d'un ideal pur i anhelós de renovació i treball en bé de la vila.

En l'actualitat i amb la febre del catalanisme no reparen alguns prohoms de la funesta Lliga local, en dir-se catalans d'ideari, en el precís moment que recordem la seva actuació quan es mantenia vigent el decret de repressió, quan era patent l'atemptat contra les llibertats de Catalunya.

¿Que podem esperar d'aquells homes que tenen l'ideal segons les circumstàncies?

Res. Es més; aquesta fàccia deu detestar-se, s'ha de defugir la seva política: deixar-los ésser senyors i seteves dircursejant en el seu ridícol desvari, quan pregonin que la república és la repartidora.

Guardeu-vos d'ells com de la «grippe» que aquesta plaga és bon xic més maleficient; és una pesta més contagiosa quan no es té prou clarividència ni serenitat per a entreveure el seu engany.

El verí que desprenen certs polítics, val més esquivar-lo per perillós, que no els hi cap al magí l'idea de que el poble sia partidari d'una política nova, vulgui un nou règim, cerqui nous representants que vetllin per ell, que siguin decents, honrats, aimants de la llibertat i que detestin l'exhibicionisme.

Les dictadures ensenyen massa als pobles, perquè aquests no sàpiguen reaccionar. L'absolutisme és massa recent, perquè passi al sac de l'oblid i fem cas de les prèdiques d'algun marxant de vots, ni de les promeses de candidats que han estat funests per al país.

Recordant el feudalisme, estant al aguait dels caciqs pretenciosos i mal administradors dels bens de la vila, no duptem que hi haurà prou sentit comú per a elegir un concell municipal digne de regir i administrar els interessos de la vila de Puigcerdà.

SALVADOR ARTISÓ

Segueix oberta la subscripció a favor dels presos pels darrers successos de Jaca Es pot subscriure interinament en l'Impremta Ceretània

Llampecs

La solució de la passada crisi, nomenada històrica i que, en realitat, semblava en principi ésser-ho i que posteriorment no n'ha tingut res, ha causat entre l'element regionalista monàrquic d'aquesta vila una excel·lent impressió. La participació d'En Ventosa, acceptant la cartera de Finances, i el nomenament de sots-secretari del mateix departament a En Carles Badia, els ha omplert de joia, un bon xic vanitosa, en veure, tal vegada, assegurat llur predomini en aquest districte, que indubtablement no lograrien si es refiessin del seu esforç personal.

Ja és un gran què, però, per a l'austeritat políticament impolítica de la Lliga Regionalista, poguer-se presentar a casa nostra amb una cartera ministerial sota el braç, i oferir a un districte un senyor subsecretari. No és pas, doncs, d'extranyar l'alegria que regna entre els regionalistes locals que ahir presentaven al candidat senyor Badia; hem de convenir que un senyor «subsecretario» és un senyor... «subsecretario» i, això, ja ho diu tot; això vol dir molt. Gairebé significa tota una elecció. Una elecció oficial, per això.

Amb molta precaució ens permetem recordar als regidors que visitaren aquelles tuberies de l'acèquia enclavades en el seu recorregut francès, i molt especialment fem extensiu el nostre record a tot el Consistori en pes, i els hi preguem prenguin amb urgència totes les mesures encaminades a solucionar un afer de tan capital importància.

Coneguda, però, l'activitat d'alguns dels nostres regidors que s'han distingit inclús per llur activitat política figurant en totes les situacions i capejant també totes les situacions; homes aquests d'una veritable energia, vital i imponderable, ens fa suposar que resoldran més dignament, amb més voluntat i amb més diplomàcia, aquest plet que recordem i que requereix una solució molt diferenta i, sobretot —això si— molt més recta a la quina acomodaren ells llur ideari o idearis polítics. Tants van malbaratar-nell!

Ens valem de l'ocasió i aprofitem aquesta avinentesa per a recomanar a aquests regidors no tractin aquest

afer equiparant-lo als seus idearis polítics esdevinguts ja insolubles per manca de voluntat i fermesa; volem dir, tot simplement, que l'afer és massa seriós per a fer hi la candeleta.

Tots Dos

Demaneu «RENOVACIÓ» a la Llibreria Domenech

Subscripcions en l'Administració REVOLUCIÓ, 1

Trimestre	1 peseta
Semestre	1.75 «
Fora, sis mesos	2 «

Un reglament inèdit

Un amic que sempre se les havia donat d'intel·lectual i legislador, veus aquí que en morir va deixar una munió de papers. Avui fullejant-los ens hem trobat amb un manuscrit (inèdit, naturalment) força original, del qual en transcrivim a continuació un fragment. Diu així:

Reglament d'Agutzil Municipal
— Règim intern —

Article I. L'agutzil amb el seu constant tracte amb les persones del veïnat i forasteres, per la seva educació i modals deurà ésser un mirall, doncs, els forasters, el concepte que els hi mereixi en faran de la Vila en general.

Article II. S'afeitarà normalment, com a mínim, dues vegades per setmana.

Article III. Es rentarà cara i mans al menys un cop diari, portant les ungles capsades i sense dol.

Article IV. Es mocarà lo suficientment sovint per assegurar una perfecta netedat nasal i, majorment, si porta bigoti. Sobre aquest particular deurà tenir present que és un país on gela molt.

Article V. No se li permetrà baix cap concepte fer de minyona a càl balle o a casa d'algun conceller. (Aquest article és posat, perquè l'autor coneixia un agutzil que amania l'escarola i paraba la taula al señor Alcalde).

Article VI. Se li exigirà que llegèixi correctament la llengua vernaclea així com la oficial.»

No continuem perquè fora el mai acabar i el present Reglament és molt exigent en quan al càrrec d'agutzil i encara que el titula «El perfecte Agutzil» nosaltres opinem que aquest amic

legislador era un bon xic extravagant, doncs, només manca que demanés fós obligació que es perfumés amb colònia.

S. KLAR

Una Curiositat

Considerant que hi ha setcents socis entre els dos casinos locals i que la quota mensual de cada un d'ells es de tres pessetes, es recauden:

A l'any 25.200'00 pessetes.

Als dos anys s'haurà recautat 50.400'00 ptes. i hauran produït les 25.200'00 ptes del primer any, al sis per cent, la suma de 1.512'00 ptes. d'interessos i acumulant el total de quotes de socis i els interessos obtindrem:

Als deu anys: de les quotes dels socis 252.000'00 pessetes; interessos 80.156'00 ptes.; total 332.156'00 ptes.

Als vint anys: de les quotes dels socis 504.000'00 pessetes; interessos 422.996'78 ptes.; total 926.996'78 ptes

Als quaranta anys: de les quotes dels socis 1.008.000'00 ptes.; interessos 2.892.000'99 pessetes; total pessetes 3.900.000'99.

Als quaranta cinc anys: de les quotes dels socis 1.134.000'00 ptes.; interessos 4.235.658'06 ptes.; total pessetes 5.369.658'06.

Si seguim fent números us esgarripareu de les quantitats que s'obtindrien deixant els socis les quotes en una societat mútua de socors.

Si bé és veritat que deurien restar mortes durant molts anys, els nostres fills tindrien un segur per a la vellesa, una protecció per a gairebé tota la nostra nova generació. Després de tot, mortes queden pel soci les pessetes que ingressen als casinos.

En quan a local, podria obtenir-se un edifici meravellós de propietat col·lectiva, on cada soci tindria part igual.

Fóra el present assumpte llarg de comentari i deixem a l'opinió que comentí i segueixi comptant fins als cinquanta anys que és el temps en que es calcula una generació.

F. DE P.

SEMBLANZA

Hay muchos que creen extraordinaria la ligazón existente entre la religión y la política y sin embargo no hay nada más lógico. Ambas van unidas por una trama que para tejerla emplearon con todos sus esfuerzos varios años: es la incultura.

Los Gobiernos desatendieron problemas tan importantes como la Instrucción Pública; por una parte abandonaron a los encargados de las Escuelas Nacionales dotándolos de una soldada que no podía, ni con mucho, atender a sus necesidades; por otra... indirectamente lo pusieron en manos inexpertas como las de los religiosos, les dotaron de asignaciones en metálico, les suprimieron los impuestos, etc... En tanto, el pueblo se iba hundiendo en un lodo de incultura en el que a medida que pasaba el tiempo le sería más difícil su salida.

Un fanático temor inculcado por sus instructores le ligaba de tal forma que llegó una época en que se creyó no ser nadie.

Entonces sucedieron unos Gobiernos que le manejaron a su antojo.

Pero llegó uno, el más cínico de todos, que por sus ilógicos procedimientos hizo despertar al que parecía dormido para siempre. Guiado por unos esforzados intelectuales comenzó a dar muestra de su vitalidad al salir de ese estado de vida latente en que se encontraba.

Por eso hoy ha impuesto su voluntad soberana haciendo caer a un Gabinete que pretendía hacerle ver la sinceridad tras unas cortes amañadas como cuando él no existía.

Y es esto, lo que al unirse al despertar intelectual, es el presagio de una nueva Era progresista que haciendo resurgir a España como el Fénix sobre sus cenizas la pondrán al nivel en que ha de estar.

Y en cuanto a la Religión, caerá arrastrada por la política, la vieja y desacertada política, y sobre su mismo pedestal se alzarà la efigie del Talento y de la Cultura, único hoy para el buen gobierno de los pueblos.

JUAN J. SEDANO

En Francesc Macià, el veritable català, l'home de cor, espill de ciutadans, s'ha reintegrat a la seva llar. RENOVACIO, com tots els bons catalans, li dona la benvinguda.

Sastreria de FRANCESC OLIU

MAJOR. 47

Immens assortit en panyeria
de totes classes. - Novetats.-
Tall immillorable.-Fantasies
Confecció acurada
- PREUS REDUITS -

Confiteria RIU

XAMPANYS I LICORS DE
LES MILLORS MARQUES

ALBERT BONET
MAJOR, 36 :: TELÈF, 47-A

JAUME SOLANA

LLAUNER

Instal·lacions de Water-clossets,
thermo sifons, tuberies de plom i
ferro.- Conduccions interiors
d'aigües i gas

ESPANYA, 8

Aboneu-vos a la

BIBLIOTECA CIRCULANT
DE LA

LLIBRERIA DOMENECH

Demaneu condicions d'abonament

REVOLUCIÓ, 11

TELÉFON, 88

Queviures LA CERDANYA

(ANTIGA CASA MUNTANS)

*Ultramarins - Drogues - Embotits -
Olis - Vins i licors de les millors
marques : : : : : :*

Dipòsit dels Cafès "MOMOTOMBO"

SUCURSAL 132

Isidre Palomera Guàrdia

Carrer d'Espanya, 30

Hotel Terminus

(davant de l'Estació)

GRAN CONFORT

SERVEI ACURAT

TRANSPORTS
ARTUR PEIX

Espanya, 38 - Tel. 51 - PUIGCERDA

Agència Ubach

Princesa, 37 - Teléf. 17213 - BARCELONA

JOAN FORNESA PUIGDEMASA

AGENT DE DUANES COL·LEGIAT

COMISSIONISTA DE TRANSIT

Espanya, 14 :-: Telèfon, 74